

Pripomienky k materiálu: Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky v rámci MPK

Zamestnávateľský zväz geodézie a kartografie

Všeobecné pripomienky:

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZMENA KLÍMY

Pozemkové úpravy vnímame ako jediný efektívny nástroj na riešenie rozdrobenosti a konsolidácii pozemkového vlastníctva, obslužnosti územia (prístupové cesty) a samotnej správy chránených území (hospodárenie). Majú výrazne nadrezortný charakter, a sú nápomocné (prospešné) aj k ochrane prírody a príprave krajiny na očakávané klimatické zmeny. Z pohľadu životného prostredia sú pozemkové úpravy dôležité najmä pre:

- Vlastnícke usporiadanie pozemkov pod chránenými časťami prírody
- Prípravu pozemkov pre realizáciu vodozádržných, protierózných a ekostabilizačných opatrení v krajine

Napriek tomu, že cieľom investície je posilniť odolnosť krajiny voči negatívnym vplyvom extrémnych výkyvov počasia ako dôsledku zmeny klímy pri ochrana prírody a tiež potreba vyrovnanía sa so súkromnými vlastníckmi v chránených územiach, pozemkové úpravy nie sú zahrnuté ako jeden z nástrojov v predkladanom materiály.

Odškodnenie vlastníkov a potrebu nárokovateľných kompenzácií je možno najefektívnejšie dosiahnuť (vyriešiť) v rámci pozemkových úprav, kde je možné prednostne umiestniť štátnu pôdu v chránených územiach a pozemky ostatných vlastníkov mimo chránených území a bez potreby kompenzácií.

Budovanie zelených (ekologických) opatrení zadržiavajúcich alebo spomaľujúcich odtok vody z krajiny vrátane zadržiavania dažďovej vody je možné iba na majetkovoprávne vysporiadaných pozemkoch vo vlastníctve štátu, resp. samospráv, ktoré vieme najefektívnejšie dosiahnuť formou pozemkových úprav.

Ekonomická výhodnosť: pri výkupoch sa dá zhruba počítať s cenou za lesnú pôdu cca 0,7 € / m², čiže na hektár cca 7000 € (hrubý odhad). Pri obstaraní pozemkových úprav treba počítať zhruba s jednotkovou cenou ich realizácie cca 0,03 € / m², čiže na hektár 300 €. Realizáciou pozemkových úprav v určenom (vybranom) katastrálnom území alebo v určenom obvode chráneného územia, ak majetko-právna analýza zistí, že sa tam nachádza štátna pôda, výrazne sa ušetrí finančné prostriedky pre ďalšie výkupy. Ak by napríklad podiel vlastníctva štátu vo vybraných 33 obvodoch pozemkových úprav s priemernou rozlohou 1000 ha bol cca 50 %, tak by sa mohlo docieľiť priaznivé umiestnenie štátnych pozemkov v chránených územiach na rozlohe 16667 ha. Pri nákladoch na pozemkové úpravy na úrovni 7 % z celkových plánovaných výdavkov komponentu: Adaptácie na zmenu klímy, dokážeme docieľiť pozemkovými úpravami priaznivé umiestnenie pozemkov na výmere 56,5 % z výmery, ktorá sa dnes očakáva pri štandardných výkupoch.

Týmto spôsobom môže byť prekročený celkový plánovaný cieľ vysporiadaných pozemkov (29509 ha + cca 15 000 ha).

UDRŽATEĽNÁ DOPRAVA

Efektívna podpora pri budovaní cyklotrás je možná len na pozemkoch, ktoré sú majetkovoprávne usporiadané, nemajú desiatky spoluvlastníkov, zmiešané vlastníctvo známych a neznámych vlastníkov, pričom nové a potrebné usporiadanie pod komunikáciami je možné dosiahnuť iba pozemkovými úpravami.

Najrýchlejšia a zároveň najefektívnejšia možnosť vyčleňovať pozemky pre cyklotrasy je formou pozemkových úprav, kde vieme dosiahnuť trvalé, transparentné a najlacnejšie riešenia z dlhodobého hľadiska.

Len usporiadané pozemkové vlastníctvo po pozemkových úpravách generuje ďalšie ekonomické príležitosti a investície do cykloturistiky, agroturistiky, a celkovej revitalizácie krajiny.

Konkrétne pripomienky k textu:

KOMPONENT 5: Adaptácia na zmenu klímy

Str. 2. Investície: 1. Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na ochranu prírody a rozvoj biodiverzity.

Druhá veta: *To sa dosiahne majetkovým vyrovnaním na najvýznamnejších pozemkoch v národných parkoch a zabezpečením sústavnej, dlhodobej a udržateľnej ochrany prírody.* – **Nahradiť:** *To sa dosiahne majetkovým a pozemkovým vysporiadaním na najvýznamnejších pozemkoch v národných parkoch a zabezpečením sústavnej, dlhodobej a udržateľnej ochrany prírody.*

Štvrtá veta: *Majetkové vyrovnanie umožní vyhlásenie nových bezzásahových území...* – **Nahradiť:** *Majetkové a pozemkové vysporiadanie (sceľovanie, výkupy, pozemkové úpravy) umožní vyhlásenie nových bezzásahových území...*

Str. 13: 2. Etapa - Reforma správy chránených území

Druhý odsek B, veta: *...vrátane spôsobu efektívneho finančného mechanizmu pre kompenzácie súkromným vlastníkom pozemkov, vrátane výkupov tak, aby sa dosiahol rozsah bezzásahového územia na území národného...* – **Nahradiť:** *...vrátane spôsobu efektívneho mechanizmu pre nové usporiadanie pozemkov cez výkupy alebo pozemkové úpravy ako kompenzácie súkromným vlastníkom pozemkov, aby sa dosiahol rozsah bezzásahového územia na území národného...*

Str. 18: Ciele

Tretí odsek: *Cieľom investície je dosiahnuť majetkové vyrovnanie na najvýznamnejších pozemkoch v národných parkoch a zabezpečiť tak sústavnú, dlhodobú a udržateľnú ochranu prírody. Majetkové vysporiadanie sa so súkromnými vlastníkami pozemkov v chránených územiach sa uskutoční pomocou výkupov, zámen, dlhodobých nájmov alebo zmluvnej starostlivosti.* – **Nahradiť:** *Cieľom investície je dosiahnuť čo najefektívnejšie majetkové vysporiadanie na najvýznamnejších pozemkoch v národných parkoch a zabezpečiť tak sústavnú, dlhodobú a udržateľnú ochranu prírody. Majetkové vysporiadanie sa so súkromnými vlastníkami pozemkov v chránených územiach uskutoční pomocou výkupov, zámen, pozemkových úprav, dlhodobých nájmov alebo zmluvnej starostlivosti.*

Štvrtý odsek: *Majetkové vyrovnanie umožní vyhlásenie nových bezzásahových území s najvyššou hodnotou biotopov a druhov* – **Nahradiť:** *Majetkové vysporiadanie umožní vyhlásenie nových bezzásahových území s najvyššou hodnotou biotopov a druhov*

Str. 21: časť: 3. Vyrovnanie sa so súkromnými vlastníkami

Vypracuje sa prioritizácia chránených území, podľa ktorej sa bude postupovať pri následných výkupoch alebo iných majetkových vyrovnaníach (nájmy, či zámeny). Pre územia s najvyššou prioritou budú určené referenčné ceny, ktoré budú vychádzať zo štúdie „Koľko stojí divočina“ zohľadňujúc lokálne špecifiká (MŽP SR). – **Nahradiť:** *Vypracuje sa prioritizácia chránených území, podľa ktorej sa bude postupovať pri následných výkupoch alebo iných majetkových vysporiadaniach (nájmy, pozemkové úpravy). V takto určených územiach sa spraví majetko-právna analýza ktorá navrhne najoptimálnejšie riešenie majetkového usporiadania (výkupy, nájmy, pozemkové úpravy). Pre územia s najvyššou prioritou budú určené referenčné ceny, ktoré budú vychádzať zo štúdie „Koľko stojí divočina“ zohľadňujúc lokálne špecifiká (MŽP SR).*

Doplnenie celého odseku pod časť Majetkové vyrovnanie:

Pozemkové úpravy:

V prípade, keď majetko-právna analýza ukáže, že v danom obvode určeného chráneného územia sa nachádza väčšie množstvo štátnych pozemkov alebo pozemkov nezistených vlastníkov, môžu sa obstarat' a zrealizovať pozemkové úpravy. Pomocou takto zrealizovaných pozemkových úprav sa dosiahne šetrenie finančných prostriedkov, ktoré sa môžu použiť na ďalšie výkupy.

Str. 23: časť: Časový rozvrh:

Výkupy budú prebiehať od roku 2022 do roku 2026, s tým že do 2023 bude realizovaná polovica sumy za výkupy a do konca roka 2025 druhá polovica výkupov.– **Nahradiť:** Výkupy, sceľovanie alebo pozemkové úpravy budú prebiehať od roku 2022 do roku 2026, s tým že do 2023 bude realizovaná polovica sumy na majetko-právne vysporiadanie a do konca roka 2025 druhá polovica na majetko-právne vysporiadanie.

Str. 30: Tab. 2 Míľniky

Tretí a štvrtý cieľ: Majetkové vyrovnanie sa so súkromnými vlastníkmi pozemkov. – **Nahradiť:** Majetkové vysporiadanie sa so súkromnými vlastníkmi pozemkov.